

Mw. Mariëtte Hamer, informateur
Bureau Woordvoering Kabinetsformatie
p/a Tweede Kamer der Staten-Generaal
Postbus 20018
2500 EA Den Haag

2 juni 2021

Geachte mevrouw Hamer,

U staat voor een uitdagende klus: een formatie en een regeerakkoord op hoofdlijnen. En dat alles op korte termijn. Een van de lastige dossiers is de zorg voor de jeugd. De tekorten zijn groot, wachtlijsten onaanvaardbaar lang en misstand na misstand haalt de landelijke pers. In de afgelopen tijd is een groot aantal beleidsadviezen verschenen, die een aanzet willen geven voor verbeteringen. In die adviezen is veel aandacht voor de rol van professionals en hun verhouding tot “cliënten”.

Wij, allen pleitbezorgers van informele steun voor kinderen en ouders, vragen uw aandacht voor een onderwerp dat stelselmatig onderbelicht blijft in de uitwerking van al die beleidsadviezen en -agenda's: het grote potentieel aan ondersteuning en hulp vanuit de samenleving.

Sociale steun is één van de belangrijkste beschermende factoren voor kinderen en ouders voor wie de opvoeding niet gemakkelijk is. Door het potentieel aan informele steun in de samenleving wezenlijk te erkennen en beter te benutten kan een trendbreuk in de zorg voor de jeugd worden gerealiseerd. Het beroep dat ouders doen op specialistische jeugdhulp zal dalen en wachtlijsten zullen korter worden. En nog veel belangrijker: we kunnen de beweging inzetten van een 'ieder-voor-zich' naar een 'we-doen-het-met-elkaar' samenleving. De groep burgers die zich vrijwillig inzet voor de jeugd is nu al groot. We zien dat naast de 57.000 bij het SKJ geregistreerde professionals een veelvoud aan burgers onbetaald, en veelal ongezien door professionals, steun en hulp geven aan jeugd en ouders. En dan hebben we het nog niet over de honderdduizenden burgers die op de één of andere manier bij het jeugdwerk zijn betrokken.

Wie zijn deze burgers en wat doen ze?

Graag geven wij enkele fictieve voorbeelden gebaseerd op onze ervaring:

- Het gezin Benoui heeft iedere donderdag de 13-jarige Fatima te gast. Deze puber stelt haar alleenstaande moeder nogal op de proef. Door de wekelijkse time-out die zij bieden als steungezin is de relatie tussen Fatima en haar moeder sterk verbeterd en is de Ondertoezichtstelling (OTS) beëindigd.
- Het senioren-echtpaar Versteeg (eigen kinderen uit huis) heeft sinds enkele maanden de 18-jarige Marieke (met een verleden in de jeugdzorg) op kamers. Zij houden een oogje in het zeil, eten wekelijks met Marieke en ondersteunen haar op deze manier bij de overgang naar volwassenheid.
- Bianca Geurtsen (45 jaar), is sinds twee jaar burgervoogd van de 10-jarige Rachid die sinds zijn vijfde op leefgroepen woont. Zijn ouders zijn direct na zijn geboorte uit de ouderlijke macht ontheven. Zij heeft de voogdij overgenomen van de Gecertificeerde Instelling voor Jeugdbescherming.
- Annemarie (66 jaar) was juf in het speciaal onderwijs en komt nu wekelijks bij het gezin van de 32-jarige Farah. Ze past er op de kinderen, gaat mee naar de sociale dienst, school en het consultatiebureau en helpt met moeilijke brieven en telefoontjes. Zo neemt de stress bij Farah af en kan Veilig Thuis de zorg afsluiten.

- De familie Willemsen is pleeggezin. In de loop van de jaren hebben ze tijdelijk al meer dan 10 jonge kinderen een veilig en liefdevol onderkomen geboden in hun huis. Enkele kinderen konden hierna weer terug naar hun eigen ouders.
- Wouter Verhaar (35 jaar) was docent wiskunde van de 19-jarige Rachelle. Sinds een half jaar heeft zij hem als haar mentor gekozen en staat hij naast haar in alle overleggen met haar ouders en hulpverleners. De verhoudingen in het gezin zijn aanzienlijk verbeterd.
- Familie en vrienden van de zusjes Suus en Isa (6 en 8 jaar) hebben samen een familiegroepsplan gemaakt. De meisjes gaan tijdelijk bij een oom en tante wonen en ook over de hulp voor de moeder, haar financiën en logeren zijn afspraken gemaakt. De jeugdbeschermer gaat akkoord met het plan.

Wat is ons punt?

Wij signaleren een disbalans in het denken over de zorg voor jeugd. "Gewone mensen" voeren een substantieel deel (en misschien wel het leeuwendeel) van de zorg voor jeugd uit. In beleidskringen wordt echter amper over hen gerept. Hoewel zij regelmatig nauw samen werken met professionals, voelen zij zich in die samenwerking vaak niet serieus genomen en raken gefrustreerd. Organisaties die deze vrijwilligers begeleiden en ondersteunen hebben te weinig middelen of zijn voor hun bestaan afhankelijk van tijdelijke subsidies en bijdragen van fondsen. Alle aandacht gaat naar de specialistische jeugdhulp en naar beroepskrachten.

Het wordt in onze ogen hoog tijd om deze disbalans op te heffen door het aandeel van informele steun in de zorg voor jeugd te erkennen, waarderen en stimuleren.

Wat willen wij?

- Structurele financiële middelen voor het beschikbaar maken en versterken van alle vormen van informele steun voor jeugdigen en hun ouders in heel Nederland.
- Een vierjarige mediacampagne gericht op het normaliseren van hulp vragen bij de opvoeding, in je directe omgeving bij vertrouwde mensen. Iedere ouder heeft het af en toe zwaar! Deze campagne is op maat gemaakt voor alle doelgroepen: kinderen en jongeren, ouders, naasten, vrijwilligers en professionals.
- Een structurele plek voor de inzet van informele steun en het samenwerken met mensen die deze steun verlenen in het curriculum van beroepsopleidingen voor jeugdprofessionals.
- Een tienjarig onderzoek naar de inzet van informele steun en de impact ervan.

Namens alle ondertekenaars:

Het beter benutten van het hulp-potentieel in de samenleving is een van de remedies voor de grote problemen in de jeugdzorg. Wij vertrouwen erop dat u dit onderwerp meeneemt in de formatiebesprekingen.

Met vriendelijke groeten,

Leontine Bibo

Levi van Dam

Peter van der Loo

Mariska van der Steege

Buurtgezinnen

Stichting JIM

de Nederlandse Vereniging voor Pleeggezinnen

de Alliantie Burgervoogdij

plaats voor pleeggezinnen

Stichting Belangenbehartiging
Pleeggrootouders Nederland

